

Elämä ja koulutus oikeaan aikaan

Liisa Holmberg, KTM ja saamelainen kulttuurivaikuttaja

Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa otettiin käyttöön Lean-ajattelumalli opetuksessa muutama vuosi sitten. Ajatus on vanha Just-On-Time malli, joka tulee 70-luvun japanilaisista autotehtaista. Siinä yksinkertaisesti rakennetaan auto niin, että se kootaan liukuhihnalla siten, että kaikki osat tulevat ajallaan ja auton taival läpi tehtaan on katkeamaton. Lean-ajatteluun ei kuulu odotteluajoja eikä varastointeja. Lean-mallissa tiedetään mihin lopputulokseen tähdätään ja sitten kaikki osat asennetaan vaan paikalleen oikeaan aikaan ja oikeassa järjestyksessä. Kuulostaa yksinkertaiselta ja järkevältä. Niin se onkin.

Koulutuksessa tämä sama ajatus toteutuu siten, koulutuksen antaja tietää opiskelijoiden tarpeet ja toiveet tarkasti koulutuksen aikana. Ja toisaalta koulutuksen järjestäjän myös tietää, että millaisia ihmisiä alueen työmarkkinat tarvitsevat nyt ja tulevaisuudessa.

Lean -malli edellyttää sitä, että koulutuksen antaja on innostunut ja kiinnostunut opiskelijoiden palvelemisesta. Lean-ajatteluun kuuluu minimissään se, että on olemassa toimiva järjestelmä, jolla opiskelijaa pystytään kuuntelemaan. Lisäksi Lean-ajattelun toteuttamista helpottaa se, että koulutuksen järjestäjä osaisi ennakoida erilaiset heikotkin signaalit työmarkkinoilla ja pystyisi suunnittelussa olemaan vähintään kolme askelta edellä koko ajan.

Sitten vaan yksilöistetään opiskelijoiden opinpolkua siten, että kaikki opintoihin ja oppimiseen tarvittavat asiat tapahtuvat oikeaan aikaan ja oikeassa järjestyksessä. Lean-ajattelussa opiskelijan ei tarvitse jonottaa kursseille tai odotella opetusta vaan hänelle räätälöidään sujuva lukujärjestys läpi koko koulutuksen. Se tarkoittaa hyvin paljon etukäteissuunnittelua, henkilökohtaistamista ja palapelimaista mosaiikkia opettajien ja opiskelijoiden työaikaan.

Lapin ammattikorkeakoulussa tämä tarkoittaa valtavan suuria mahdollisuuksia. Opiskelijalla on mahdollisuus valita ensin oma tutkintonsa, jonne hän tähtää. Sitten siihen tutkintoon voidaan lisätä sellaisia opintokokonaisuuksia, joista hänen henkilökohtaiset tarpeensa ja vaatimuksensa edellyttävät. Ajatellaanpa vaikka matkailuopiskelijoita, joiden tähtäimessä on päästä hotellin johtajaksi. Silloin heidän opintopolkuihinsa on mahdollista lisätä

matkailuopintojen, asiakaspalvelun ja markkinoinnin lisäksi tukeva paketti johtamisopintoja, käyttäytymistieteitä, talous- ja kauppatieteitä sekä kieliä. Toinen opiskelija haluaa ehdottomasti matkailun suunnittelijaksi. Sitten niihin opintoihin lisätään esimerkiksi tutkimuksen perusteita ja hallintotieteitä.

Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston yhteinen Lapin korkeakoulukonserni tukee Lean –ajattelua puhtaimmillaan. Opiskelijalle tarjotaan yksi ovi, jonka kautta hänen toiveensa toteutuvat, vaikka ne vaatisivat myös yliopistotason opintoja. Kaikki tehdään opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti. Lapin ammattikorkeakoululla ja yliopistolla on laaja valikoima eri tutkintoja, jotka tukevat toisiaan. Lisäksi nämä tutkinnonalat antavat mahdollisuuden vastata tulevaisuuden työvoimantarpeisiin hyvinkin tarkkaan.

Esimerkiksi nyt kun matkailubuumi on kovimmillaan, tiedetään että se lisää rakentamista Lapissa. Uudet palvelut asettavat tarpeita myös aivan uudelleenlaisille rakennelmille. Hotellien ja ravintoloiden lisäksi tarvitaan esimerkiksi siirrettäviä koiraparkkeja, lumikenkäpuistoja, jääkaupunkeja, metsähuvipuistoja, jäänalaisia ravintoloita ja vaikka mitä. Näiden koulutuksessa voidaan yhdistää rakentamista, matkailua ja esimerkiksi teollisen muotoilun tarjoamia opintoja.

Lapin ammattikorkeakoulussa on jo nyt paljon opiskelijoita, joiden arvomaailmaan kuuluvat puhdas vesi, uusiutuvat luonnonvarat ja kestävä taloudellinen kehitys kaikilla elämänalueilla. Arktisissa oloissa menestyminen ja hyvinvointi edellyttävät monialaista erityisosaamista sekä ratkaisukeskeistä ja avointa toimintakulttuuria. Tällaisten opintokokonaisuuksien räätälöiminen kuuluu Lapin korkeakoulukonsernin lähiajan strategiatyöhön.

Tavoitteena on, että Lapissa tarjotaan maailman huippuluokan tutkimusta ja opetusta arktisen kehittämisen tarpeisiin.